

הצעת פתרון- בחינת הבגרות בלשון

קיץ 2014 - שאלון ב'

הצעת הפתרון נכתבה על-ידי דפנה עמית ועודד גולדפרב,
מורים בבתי הספר של קידום.

פרק ראשון- הבנה והבעה

שאלה 1:

- א. הנושא המשותף למאמרים הוא ירידה בבחירה במדעי הרוח כמסלול לימודים אקדמי.
- ב. המשפט נמצא בפסקה א': "הנורמה שרווחה בעבר בחברה הישראלית והדגישה את ערך ההשכלה בקביעת מעמדו של משלח היד-נחלשה. בד בבד הנורמה המדגישה את התגמול התחזקה."

שאלה 2:

א.

מאמר 3	מאמר 2	מאמר 1	תבחינים
<p>תלונות הסטודנטים למדעי הרוח על שכרם היא אשמתם שכן זאת בחירה מודעת בתחום שאין בצידו שכר.</p>	<p>למדעי הרוח יש חשיבות בהנחלת הנכסים הרוחניים של עם חברה וקהילה ובשימורם.</p>	<p>העתקה מן הטופס</p>	<p>טענת הכותב</p>
<p>העתקה מן הטופס</p>	<p>למדעי הרוח יש תפקיד חשוב בפיתוח חשיבה חדשנית, יצירתית, ביקורתית וקוראת תיגר המבטיחה את החיוניות של כל המדעים ושומרת עליהם מפני שביעות רצון עצמי ומפני התנוונות.</p> <p><u>א</u></p> <p>מדעי הרוח מקנים ללומד את היכולת לשאול שאלות, לסטות מן התלם, לקרוא טקסטים, לא טכנית ולא מכנית, אלא מתוך משמעות והקשר.</p> <p><u>א</u></p> <p>מדעי הרוח מקנים את היכולת להפוך מידע לידע</p> <p><u>א</u></p> <p>לימודי ספרות, היסטוריה או פילוסופיה מפתחים את הספקנות ואת הדמיון היצירתי</p> <p><u>א</u></p> <p>בלעדי מדעי הרוח העולם נשאר מוגבל וקפוא</p>	<p>עובדים שהשכלתם היא במדעי הרוח הם בעלי עומק רעיוני, בעלי ידע בשפות ובעלי תפיסת עולם מורכבת המאפשרת לאדם להתנהל ב"כפר הגלובלי" וליצור קשרים בין תרבותיים.</p>	<p>נימוק אחד</p>

	<p><u>או</u> מנהלי חברות ועסקים הפנימו את הרעיון שהכשרה במדעי הרוח מעצימה את עובדי החברה ופותחת לפניהם אופקים חדשים</p> <p><u>או</u> האומנות היא מקור שאפשר ללמוד ממנו לא מעט דברים כמו יזמות, חדשנות, דרכים לנהל אנשים שקשה לנהלם והסתגלות לשווקים חדשים</p>		
ללמוד מראש מקצועות נדרשים שבצידם שכר גבוה.	העתקה מהבחינה	לחייב בראשית הדרך האקדמית תשתית של השכלה הומניסטית כללית	המלצה אחת

ב. ממאמר מספר 1 ומאמר מספר 2 עולה כי יש לטפח את לימודי מדעי הרוח בשל תרומתם הרבה, ואילו ממאמר מספר 3 עולה כי הפרט צריך לפנות למקצועות מבוקשים שערך התגמול (שכר) שלהם גבוה.

שאלה 3

א. המשפט אינו טענת נגד, אלא להפך הוא נועד לחזק את דברי הכותבת. בפסקה זאת הכותבת מראה כי בגרמניה ההשקעה בלימודי מדעי הרוח (השקעה שמנוגדת להפרטה) מבטאת הכרה בחשיבות מדעי הרוח. היא רואה בירידת מעמדם של מדעי הרוח "בעיה חמורה" שהיא תוצאה של ההפרטה. כמו כן היא מסבירה כי הפיחות במדעי הרוח ייצר פער תרבותי גדול בין אנשי עסקים וממשל בישראל לבין אנשי עסקים וממשל באירופה – דבר המסכן את ישראל.

ב. הפרכה

בסיום המאמר נאמר "יש לחדש מחדש את האמירה שהחזקנו בה עד כה "אם אי אפשר לחשב זה לא נחשב". במקומה הייתי מציע את האמירה "אם זה לא חושב זה לא נחשב". הכותב למעשה מפריך את טענת כותב המאמר השלישי. בעיני כותב המאמר השלישי מה שניתן לחישוב (הכוונה לשכר גבוה) אינו בעל חשיבות, ואילו כותב המאמר השני טוען שמי שלא חושב (אנשים ללא השכלה של מדעי הרוח) הם לא נחשבים היום בחלק ממקומות העבודה המחפשים בוגרי המדעי הרוח בגלל התרומה הרבה שלהם.

שאלה 4

מאמר א' :

יש מספר תשובות אפשריות :

הכותב מציין כי בעיית הפיחות במדעי הרוח היא **בעיה חמורה** (פסקה ו) בפסקה ג הוא מתאר את המצב " **תופעה חמורה**". בפסקה ו הוא מזהיר שהתופעה "**מסוכנת מאד מבחינתנו**". בפסקה ה כשאר הוא מתאר תהליך דומה בארה"ב הוא מתאר את לומדי מדעי הרוח כ"בעלי מיומנויות וכישורים חברתיים ותרבותיים **חיוניים**". בסוף הפסקה מתוארים הסטודנטים כ"בעלי **עומק רעיוני**". בעלי **תפיסת עולם מורכבת** המאשרת להתנהל בכפר הגלובלי וליצור קשרים בין תרבותיים.

מאמר ב' :

אפשרויות שונות:

למדעי הרוח יש תפקיד חשוב

נאמר על מדעי הרוח: חשיבה יצירתית ביקורתית וקוראת תיגר, מבטיחה חיוניות, שומרת עליהם, יכולת להפוך מידע לידע.

דמיון יצירתי

הכשרה במדעי הרוח **מעצימה** את עובדי החברה

פותחת לפני עובדי החברה **אופקים חדשים**.

עוהדים במדעי הרוח הם מקור ללמידה של **יזמות חדשנות**...

יכולת להפוך מידע לידע.

מאמר ג' :

אפשרויות שונות:

תיאוריו של הכותב את בוגרי מדעי הרוח

הסתכלו במראה. שם תראו את האשם

בחרו ללמוד משהו "כייפי" שקל ללמוד

יבואו בטענות רק אל עצמם.

התמרמרות מתמשכת.

פרק שני- תחביר

שאלה 7

א. I- משפט מורכב

II- משפט איחוי

III- משפט פשוט בעל חלקים כוללים

IV- משפט איחוי

I- כאשר המדינה הצעירה חיפשה את זהותה ואת שורשיה- פסוקית תיאור (זמן).

II- ולכן

IV- ו' החיבור.

ב. את זהותה ואת שורשיה- מושא כולל

בהיסטוריה יהודית ובמקרא- לוואי כולל

ג. קיימות אפשרויות שונות:

- מפני שהמדינה היהודית חיפשה את זהותה ואת שורשיה, נהרו עשרות סטודנטים לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא. (המרה למורכב)

- המדינה היהודית הצעירה חיפשה את זהותה ואת שורשיה, ולכן נהרו עשרות סטודנטים לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא. (המרה למורכב)

- בשל החיפוש של המדינה הצעירה אחר זהותה ושורשיה נהרו עשרות סטודנטים לשיעורים בהיסטוריה יהודית ובמקרא. (המרה לפשוט)

שאלה 8

א. שתי הפסוקיות הן פסוקית לוואי.

ב. הנורמה נחלשה.

הנורמה התחזקה.

ג. הפסוקיות מרחיבות את המידע שניתן על שם העצם ועדיין משאירות אותו בתוך משפט אחד.

ד. אי אפשר להשתמש במילית השעבוד ה (ה' הזיקה) כדי לפתוח את הפסוקית במשפט I מפני ש- ה' הזיקה מופיעה רק לפני פועל בזמן הווה, ואילו הפועל במשפט I- הדגישה- הוא פועל בזמן עבר (אי אפשר לומר "ההדגישה").

ה. הקשר הלוגי הוא עימות והשוואה: הנורמה שהדגישה את ערך ההשכלה בקביעת מעמדו של משלח היד נחלשה, ואילו/ אולם/ לעומת זאת- הנורמה המדגישה את התגמול הכלכלי- התחזקה.

שאלה 9

- א. I- מי שלומד הנדסה, מדעי המחשב או מנהל עסקים, משתכח שכר גבוה.
II- מי שרוצה ללמוד את כתבי אפלטון, רשאי כמובן לעשות זאת.
- ב. התפקיד התחבירי המשותף לשתי הפסוקיות הוא נושא (פסוקית נושא)
- ג. הכותב משתמש בדגם זה של פסוקית מפני שדגם זה מאפשר התייחסות לכלל הלומדים וכל אחד יכול לראות את עצמו כאילו היה הנושא של המשפט.
- ד. 1. המשפט מספר IV יש פסוקית נושא כמו במשפטים I ו-II.
2. התפקיד התחבירי הוא פסוקית תיאור (זמן/תנאי).

שאלה 10

- א. 1. חלה הדרדרות דומה במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית.
2. חברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות, בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח.
3. הדרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית נבלמה בסוף שנות השמונים של המאה העשרים.
- ב. משפט מורכב:
מפני שחברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות, בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח, נבלמה ההידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית בסוף שנות השמונים של המאה ה-20.
- משפט מחובר:
חברות עסקיות גדולות החלו לחפש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות, בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח, ולכן נבלמה ההידרדרות במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית בסוף שנות השמונים של המאה ה-20.
- משפט פשוט:
הידרדרות דומה במצב הפקולטות למדעי הרוח בארצות הברית נבלמה הודות לחיפוש עובדים חדשים בוגרי אוניברסיטאות בעלי השכלה עיונית רחבה בתחום מדעי הרוח ע"י חברות עסקיות גדולות.

שאלה 11

- א. (1) הסוג התחבירי המשותף הוא משפט מורכב.
(2) התפקיד התחבירי המשותף הוא תמורה.
(3) הכותבים משתמשים בתמורה כדי לתת מידע נוסף על השם או כדי להסביר אותו.
- ב. (1) הביטוי המכליל- כלים
II הביטוי המכליל- שני גורמים.
(2) הביטוי המכליל- נושא.

פרק שלישי- מערכת הצורות

שאלה 12

- א. 1. בקוש- גזרת השלמים
2. שם הפועל- להבין ; שם פעולה- הבנה.
3. שם הפעולה- בקוש ; שם פועל- לבקש.
4. הפועל חשים יוצא דופן מבחינת הבניין. בניינו- קל (פעל).
- ב. הפעלים דומים בזמן (הווה) ובבניין (הפעיל).
הפעלים שונים בגוף (נסתרים / נסתר) ובשרש (ר.ש.מ / ר.ש.מ)

שאלה 13

- א. 1. הפועל מובילים- גזרת נפ"ו.
2. הגזרה המשותפת לשאר הפעלים- נל"ה.
- ב. התפעל- התפנו, משתנה
הפעיל- מובילים, מקנים, השותה.
פיעל- לשנות
פעל (קל)- לסטות, עולים.
- ג. משתנה- ש.נ.ה
השותה- ש.ו.ה

שאלה 14

- א. 1. נשאב- בנין קל (פעל)
 2. הבניין המשותף לשאר הפעלים = נפעל
 3. נשאב- האות נו"ן מציין מוספית לזמן עתיד (אות אית"ן)
 נבלמה- האות נו"ן מוספית לציון בניין נפעל (תחילית הבניין).

- ב. 1. קפוא
 שרש-ק.פ.א
 בניין- פעל (קל)
 גוף- יחיד (נסתר)
 2. אם לא תכבו את המזגן אני אקפא.
 3. קרוי, מצוי.

שאלה 15

- א. 1. גזרת נפי"ו- מוסד, מידע, מולדת.
 גזרת נע"ו/י- משימה, מקום.
 גזרת השלמים- משיכה, ממשלה, מגזר.
 2. מילים שיש בהן מ"מ שרשית: משימה (ש.י.מ), מקום (ק.ו.מ), משיכה (מ.ש.כ), ממשלה (מ.ש.ל)
 3. משקל מקטל- מוסד, מקום, מגזר.
 ב. המילים ברשימה שבסעיף א' נוצרו בדרך של שרש ומשקל, והמילה מדיניות נוצרה בדרך של בסיס + צורן סופי.

שאלה 16

- א. 1. הדרדרות
 2. שם עצם מופשט
 ב. 1. שרש ומשקל- כלכלה, תקשורת, מקרא.
 בסיס+ צוקן סופי- חשבונאות, בלשנות, רוקחות.
 2. מנהל- שרש ומשקל
 צבורי- בסיס צבור + צורן סופי X
 3. בקרת- שרש ומשקל
 בקרת+ X- בסיס+ צורן סופי X
 בקרת/ת- בקרתי+ צורן סופי X/ית.